

VORES DANMARK

DANSK DEMOKRATI OG VELFÆRD

Bjarne Hastrup

AKADEMISK FORLAG

Forord

Omkring år 910 landede vikingen Rollo i Normandiet og stødte på de frankiske riddere. Frankerne ville høre, hvad vikingernes herre hed, og de svarede: "Ingenting, for vi er alle lige. Vi vil aldrig give os under nogen herre, ikke tjene nogen og ikke tage løn af nogen". Og for at frankerne ikke skulle være i tvivl, fortsatte de: "Den løn tykkes os bedst, som vi vinder ved våben og dåd".

Mere end et tusinde år efter kan de moderne danskere spejle sig i disse holdninger. De har næsten helt mistet autoritetstroen, men samtidig vil de bringe det danske samfund ind i det 21. århundrede som et selvstændigt og uafhængigt kongerige. De har udviklet en egen velfærdsmodel og har opnået store økonomiske resultater ved handel med hele verden. De melder sig med stigende styrke på den internationale arena - denne gang gennem fredsbevarelse, bistand til udviklingslande og natur- og miljøbeskyttelse.

Men den danske model har også fået problemer og må tilpasses. Det er temaet for denne bog, hvor dansk økonomi, velfærdspolitik, folkestyre, mentalitet og global satsning er analyseret. Der er lagt hovedvægt på de områder, hvor den danske model træder klart frem i forhold til for eksempel det øvrige Europa, hvorfor denne fremstilling ikke prætenderer at være udtømmende om alle aspekter af det danske samfund.

Der er mange myter om danskerne og velfærdssamfundet. Mange af dem har ikke kunnet holde til en analytisk vurdering. Det er forfatterens opfattelse, at det, der står tilbage bag myterne, er en langt mere spændende og dramatisk fortælling om et folk, der trods landets begrænsede størrelse har formået at opbygge en selv efter europæiske forhold særegen samfundsmodel.

*Juli 1994
Bjarne Hastrup*

Indhold

I	Det danske kongerige	11
	Danmarks plads i verden	16
	Den danske model	19
	Danmarks ressourcer	23
	Magten og handelen	25
	Danmark og danskerne i dag	32
II	Den danske velfærdsmodel	39
	De fire velfærdsbølger	40
	Den offentlige sektors vækst	42
	Den offentlige sektors organisation	46
	Balladen om udgiftsfordelingen	51
	Velfærdsstatens indtægter	54
	Fra alderdomsforsørgelse til orlovsordninger	61
	Skatter og overførsler for familien Danmark	69
	Sundhed	74
	Oplysning og uddannelse	79
	Arbejdsmarkedet	85
	Indvandrere og flygtninge	92
	Bolig	94
	Miljø og energi	97
	Debatten om velfærdsstaten	103
	Borgernes syn på den offentlige sektor	105
III	Magten og demokratiet	111
	Grundlov, monark og regering	114
	De politiske partier	119
	Fløjls-revolutionen i 1848	124
	Dansk folkestyre i arbejdstøjet	129
	Folket og styret	136
	Konsensus mellem partierne men afstand til befolkningen	142

IV Foreningen Danmark	147
Organisationsgraden i befolkningen	148
De historiske rødder	150
Aktiviteten i organisationerne	151
Det praktiske organisationsarbejde	153
Organisationer på arbejdsmarkedet	155
Landbrugets gennemorganisering	163
Humanitære foreninger og fritidsorganisationer	164
En forening i den offentlige sektor	167
V Dansk økonomi og erhverv	170
Landbrugs- og fødevareområdet	186
Søfart og transport	188
Forbrugsgodeområdet	191
Bygge- og anlægsområdet	195
Miljø- og energiområdet	198
Medico-sundhedsområdet	202
Servicesektoren	204
Beskæftigelse	208
Små og store virksomheder og udenlandske investeringer	210
Erhvervspolitik	212
Forbrugerpolitik	214
Behovet for nye iværksættere og entreprenører	215
VI Danmark og verden	219
Fælles sikkerhed	230
Menneskerettigheder og demokrati	233
Miljø	234
Udviklingspolitikken	234
Danmark og verdenshandelen	237
Udenrigspolitikens aktører i Danmark	237
Europaudvalget	240
VII Danskernes værdier	243
Litteratur	259
Anvendte forkortelser	264
Stikordsregister	266

VORES DANMARK

DANSK DEMOKRATI OG VELFÆRD

"Vores Danmark" handler om den danske velfærdsmodel - om hvordan den opstod, og ikke mindst om hvordan den folder sig ud i dag.

"Vores Danmark" er en bog om hele den danske demokrati- og samfundsmodel, forbilledlig som den er på mange punkter, skrøbelig som den er på andre.

Vi får tilbundsående indsigt i reglerne på arbejdsmarkedet, kommer med ind i det sociale systems krinkelkroge og får belyst dansk økonomi, erhverv og verdenshandel.

Nyorienteringen inden for dansk udenrigspolitik gennemgås grundigt og levende, ligesom der er et særligt portræt af "Forenings-Danmark". I det afsluttende kapitel giver forfatteren et godt bud på dansk mentalitet og selvforståelse med udgangspunkt i udenlandske iagttageres professionelle vurderinger af Danmark og danskerne.

Bjarne Hastrup (f. 1945) er cand. polit. og direktør i Landsforeningen Ældre Sagen og i Ældre Fonden. Som tidligere direktør i Håndværksrådet har han således solid organisationserfaring og indsigt i diskussionen om velfærdsfordelingen. Bjarne Hastrup er tillige meget aktiv i samfundsdebatten herhjemme, og har skrevet en række bøger og artikler om

forskellige sider af den danske velfærdsstat. Bjarne Hastrup underviser desuden i økonomisk historie på Økonomisk Institut ved Københavns Universitet.

ISBN 87-500-3189-9

9 788750 031895

@ AKADEMISK FORLAG